

tuel slagtning er motiveret i hensynet til dyrenes beskyttelse mod angst og smerte. Det ligger uden for vores sagkundskab at vurdere, om og med hvilken styrke en sådan smerte gør sig gældende, men det må ved bedømmelsen lægges til grund, at dyr også i andre situationer oplever angst og smerte. Dette gælder såvel den almindelige håndtering af husdyr, ikke mindst i tiden op til en slagtning, og dette gælder ved flere former for (lovlig) jagt, både under selve jagten og efter et vellykket eller mindre vellykket anskud. Også mange transportformer rummer alvorlige skader på dyr.

Set ud fra et hensyn til dyrebekyttelse er den rituelle slagtning således vel relevant, men dog kvantitativt af relativt begrænset betydning. Det er på den baggrund, at man kan rejse spørgsmålet, om et forbud mod en rituel slagtning vel kan anses som et sagligt begrundet bidrag til en begrænsning af dyrs angst og lidelse, men dog kan anskues som et vilkårligt udvalgt område, der efterlader væsentlige og store områder af angst og lidelse for vilde og tamme dyr uberørt.

I dette perspektiv er spørgsmålet altså, om religionsfriheden som beskyttet i grundlovens § 68 og diskriminationsforbudet i grundlovens § 70, der begge overlader til lovgivningen at fastsætte grænser for, hvad der lovligt kan gøres, må forbindes med det principielle synspunkt, at begrænsninger i gudskyndelsen kan være diskriminatoriske, ikke blot fordi der sættes en særlig barriere begrundet i trosbekendelse, men også i tilfælde, hvor en generel regulering vilkårligt rammer en (lille) gruppes gudskyndelse ud fra hensyn (dyrebekyttelse),

som kun meget ufuldstændigt og derfor uden nødvendighed varetages gennem den almindelige regulering.

Spørgsmål i denne retning er ikke tidligere behandlet i dansk forfatningsret, og traditionen ved fortolkning af grundlovens § 68 og § 70 lægger ikke op til den mere dynamiske vurdering, som de anførte synspunkter udtrykker, men i lyset af de synspunkter, som finder støtte i den europæiske menneskerettighedskonventions fortolkning, kan det dog ikke afvises, at der også ved en aktualiseret fortolkning af grundlovens bestemmelser om religionsfrihed kan hentes støtte for at sætte spørgsmålstegn ved, om lovgivningsmagten står ganske frit, når den regulerer adfærd, som sætter grænser for religiøse minoritetets gudskyndelse. Det forekommer nærliggende at forvente, at sådanne grænser ikke blot isoleret betragtet er egnede til at nå et mål (undgå de hidtil rituelt slagtede dyrs angst og lidelse), men tillige i det hele må anses som saglige i forhold til den generelle målsætning (at spare dyr for angst og lidelse i forbindelse med aflivning). Forbudet mod rituel slagtning må således sammenholdes med tolerancen over for den angst og lidelse, som dyr i andre sammenhænge kan udsættes for.

Selv om der ikke er sikkert litterært fundament for synspunktet, forekommer det os i religionsfrihedens perspektiv betænkeligt at gennemføre et forbud mod rituel slagtning.

Der er ikke med denne konklusion taget stilling til, om den rituelle slagtning kan tilrettelægges på en anden måde end den hidtidige, således at der herved sker en »humanisering« (!) af slagteformen.